

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Cap. III. De Scandia & insulis adjacentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13167

CYMBRI
*la Iut-
 lande.*

Degunt in reliquâ peninsulâ quæ ab iis Cymbrica dicta est, apud Plinium lib. 4. cap. 13. CARTRIS. Cymbro- rum ciuitatem paruam fuisse suo tempore Tacitus ait, sed gloriam ingentem, ob maiores suos quos Ma- rius obtriuuit. De eorum origine multa prostant fabulosa apud Plutarchum in Mario. Iis adiungendi sunt multi populi apud Ptolemæum in hac Cherionneso dispositi, sed quia eorum nulla in Historiis mentio lubenter præ- mittimus. Cymbros existimo posterioribus tempori- bus dictos esse IVTAS, quorum nomen remansit in IY- TIA Daniæ, cùm ipsi in Britanniam traiecissent.

TEVTONES, *les
 Isles de Dannemark.*
 SVIONES, *la Suede.*
 SITONES, *la Nor-
 uegue.*

De quibus capite sequenti dicemus in Scandiâ, sicut & de parte hâc Septentri- onali, quam pertinuisse ad Germaniam an- tiquam multis probat crudité suo more Philippus Cluuerius.

CAPVT III.

De Scandia & Insulis adiacentibus.§. I. *Nomina.*

IN hoc vastissimo terrarum tractu veteres numerauerunt tres par- tes, Scandiam, Finingiam & Codani sinus minores Insulas. SCANDIA dicta est aliter Scandinauia, itèmq; *Baltia* apud Plinium ex Timæo, & Xenophonte Lampfaceno, ex Pythiâ autem *Basilia*. Videtur quoque *Nerigon*, apud Plinium nominari, & ut quidam arbitrantur *Bannomana*.

FENINGIA, seu *Finningia*, ab imperitis *Einingiam* vocari, ait Ioannes Magnus, sed tamen dicitur apud Plinium *Eningia*.

CODANVS SINVS, ita dictus videtur ab Insulâ Codanoniâ de quâ postmodum, quia satius est mare à terris, quam terras à mari denominari, cùm illæ sint proprius denominantium locus. Apud Plinium, Melam, & Tacitum dicitur *Mare Suevicum*, & *Germaniæ sinus*. Ptolemæo est *Sinus Venedicus* (quem Ioan. Magnus sic dictum putat à Vennis, seu Vandalis, alij à Venedis antiquis Sarmatiz populis) in quo agnoscit & *Sinum Clylipenum*, qui hodie

Euonicus est; & Plinius eiusdem Germanici sinus partem appellat *Sinum Lagnum*, scilicet ad Insulam *Langeland*. Postmodum ab Hermoldo, & Adamo Bremensi Balticum denominatur, nempe à *Baltia* Insula, de quâ in Scandiâ, cuius fauces inter Cymbricam Chersonesum, & Nerigonem ab iisdem assignantur.

§. 2. *Quantitas.*

SCANDIA Xenophonti Lampfaceno apud Plinium dicitur *magnitudine immensa, & penè similis continenti*. Solino *Germanicarum Insularum Maxima*, aliàs *Britannicarum*, & meliùs. Apud Ptolemæum supra modum, & veritatem restringitur, ei enim longitudinis tres tribuuntur gradus sub gradu latitudinis 58. qui tantum reddunt 92691 passus, seu 737 stadia circiter. Procopius autem lib. 2. Belli Gothici decies maiorem Britannia facit.

FENINGIA non minor opinione creditur ipsâ Scandinaviâ: Ita Plinius.

§. 3. *Qualitas.*

PROCOPIVS loco laudato, vbi sub falso Thules nomine describit Scandiam, hic solem ait existere supra terrâ diebus 40. quemadmodum & postea totidem latere Sed in tēpore turpiter aberravit, cum ait id contingere circa extremum æstatis & dum vergit in Autumnum & circa hyemis postrema, cum in utroque Solstitio dicere debuerit. Et cum Sol tandiu latet timere indigenas ne Solem perdant, nec repetitam experientiam abstergere timorem, ideoque mittere speculatorem in montes qui Solis reditum annunciet, qui multa cum voluptate recipitur.

§. 4. *Mores.*

SCRITHIFINORVM mores sic depinguntur à Procopio lib. 2. Bel. Gothici. Belluarum in morem vitam degunt: toti sunt in venationibus, agros nusquam colunt: carne tantum vescuntur, & ferarum pelles quas neruis consuunt sibi aptant inconcinne. Pueros lacte non nutriunt, sed medullis, & cerebellis animantium. Puerpera foetum enixa eum suspendit ex arbore in pelle ferinâ, &

illicò cum marito ad venationem pergit. Deos ac Dæmones plurimos colunt, sed Deorum maximum arbitrantur Martem, cui mactant primum ex hostibus quem ceperunt: prius hunc suspendunt viuum ex arbore, indè que inter vepres & senticeta raptant, sicque miserè excruciatum conficiunt.

GOTHORVM antiquorum hi mores commemorantur à veteribus. Ferè tantum pellibus vestiti incedunt, sordido cultu, Fœminæ paulo elegantiori. Duellis seu Monomachiis erant deditissimi, his sibi gloriam, sibi pulchras vxores comparabant. In Comitia sua procedebant armati scuto, galeâ, lanceâ. Cùm audiebant in aère strepitus, sagittas eò collineabant quasi Diis suis laborantibus opem laturi. Vtebantur in bello rotis armatis ferro, & vneis, quas peritè immittebant in hostes, & iisdem sese muniebant. Principum demortuorum cadauera, aut suspendebant ex arboribus, aut comburebant Iunipero. Templum habebant magnificentissimum totum obductum auro, in eo tres statuæ Deorum. Qui stabat in medio dicebatur *Thor*, præerat ille aëri & tempestatibus, hic erat Iupiter. Alij duo *Voda*, & *Fricco*, seu *Friga*, hic voluptatibus præerat, ille bello. Nono quoque anno hîc fiebat publicum sacrificium à quo nemo eximebatur, ex omni animali quod masculum esset nouem capita Diis offerebant, & cadauera suffigebant arboribus quæ ab eo tactu sacræ fiebant.

§. 5. *Scandia, seu Scandinavia*, la Suede, & la Noruege.

SVIONES	}	SCANDII nomen retinent in Prouincia Sconiâ, aliter Scaniâ.
SVEONES Eginhardo.		HILLEVIONES, aliter Helleuiones, Ptolemæo Leuoni, fortè pro Hilleuoni: hodie est Regio <i>Halland</i> , seu <i>Helland</i> , & <i>Hilland</i> . Hi autem dicuntur quingentos ineluisse pagos, quare mirum non est, si eos porrigam per totum Orientale latus montis Sueuonis, qui totum hunc tractum bifariam secat hodie, <i>les Montagnes de Suede</i> , aliter <i>Doffrins</i> .
Iornando Suehans, & Suehidi.		
la Sueuonie, les Nordles,		
		GVTÆ, seu GVTHI, vbi vulgò collocantur Gothi in historiâ famosissimi, vnde in Germaniâ transisse dicuntur, grauitè repugnâte Chuerio.

*Et la Gothies
ou la plus gran-
de part du
Royaume de
Suede.*

FIRÆSI incoluere illam Regionem, quæ hodie nomen ferè retinet *Fiering*.

DAVCIONES videntur pars fuisse Gothorum, neque enim vox *Gautigoth*, quâ utitur Iornandes, multùm abludit.

De FAVONIBVS, seu FAVONIS, & aliquot aliis nihil occurrit.

SITONES

quorum
Regio Ne-
gigon Plinij
malè Æthi-
co Nori-
cum. Hic à
quibusdam
collocantur
Nortmâni,
vnde hactenus
pars illa
Scandiæ di-
citur *Nort-
mander*, &
*Nortbag-
ger*.

*La Nornege
Finnemak,
& les Lap-
pons.*

L O C A

I L L V -

S T R I O -

R A .

P O -

P V -

L I .

Bergi Plinio inter Insulas recensentur: Bergæ dicuntur Melæ, & è regione Thules constituuntur; hodie *Bergen*, nobile emporium.

Vmbilicus Maris, profundissima vorago, cuius meminit Paulus Diaconus, quæ bis in die fluctus emittit, & sorbet: hodie *Mael-Stroom*, inter Insulas *Loffobz*, & *Vveroe*, vbi & sine fine patere dicitur Oceanus ab eodem Diacono.

Rubeas Promontorium: *Nortcap*, & *Nortkin*.

MARCHIOFINNI quos describit Paulus Diaconus instat ferarum crudâ carne vescentes animalium, quorum hirtis pelibus vtuntur. A saltibus feras assequuntur, ligno vtentes in similitudinem arcus efformato.

SCRITOFINNI Paulo Diacono, Scrotofennæ Iornandi, Scritthifinni Procopio: posterioribus temporibus Scredeuindones dicti, & eorum Regio Scredeuinda, & Scridiuidia.

LYPIONES, Sarmatæ aliquando dicti, dubitat enim Tacitus, an has Gentes Sarmatis, an Germanis adscribat.

FENINGIA
eius populi Si-
tonibus aliquan-
do adscribun-

SCYRRI cuius vestigia remansere in Fl. *Kyro*, qui in sinum *Boddicum* cadit.

HIRRI incoluisse videntur Regionem quæ hodie *Hylandia* dicitur.

tur

tur, *la Finlan-*
de.

CARBONES Carelliam obtinuerunt, & regionem inter lacus Ladogam, & Onegam.

M I-
NO-
RES	E X-
T R A	BURCHANA Plinij Fabaria à Romanis dicta à similitudine frugis illic provenientis; Burchanis Straboni & à Drufo orasillas legente subacta, hodie <i>Borchum</i> , seu <i>Borkum</i> , ubi visitur turris dicta, <i>Bon-huys</i> , hoc est Fabaria domus, ita Hiero. Verrutius.
		AVSTRANIA à Barbaris, Glessaria à Romanis: hodie <i>Ameren</i> , quia inquit Ortelius <i>Ameren</i> Germanis succinum sonat.
		ACTANIA contra Albis ostium <i>Heiligeland</i> , tantum scopulus in presentia.
I N-
S V-
LÆ.	I N
S I-
N V
C O-
D A-
N O.	CODANONIA omnes Insulas huius maris à Mela magnitudine, & fertilitate dicitur antestare, est igitur <i>Sieland</i> . In eâ & aliquot vicinis vixere TEVTONES, seu Tuetoni, Æthico Theothoni, Iornandi Theuthes. Cluverius putat traxisse nomen à voce <i>Theuth</i> quæ Deum sonat, unde postea retenta significatione dicti sunt Godani, & Codani, ac denique voce truncata Dani, quæ primùm vsi sunt Procopius, & Iornandes.
		ALOCIE tres Insulæ à Ptolemæo perperam collocantur ad Occidentale latus peninsulae Cymbricae, Orientale scribere debuit, suntque hodie <i>Lefso</i> , <i>Rom</i> , & <i>Anholt</i> .

CAPVT IV.

De Regionibus Meridionalibus adiectis Germania.

QUATVOR regiones ex Galliâ, Italiâ, Illyrico decerptæ sunt, & additæ Magnæ Germaniæ, videlicet Heluetia, Rhætia, Vindelicia, Noricum, quas tibi hæc tabula exhibet.

§. I. *Heluetia.*

HELVETIORVM fines assignat Cæsar Rhenum, & Rhodanum
Parall. Geogr. Tom. II. D